

Ruth Wegelius

Den 8.6.2003 avled barnläkaren, professor Ruth Wegelius i en lungemboli. Född 21.1.1915 uppnådde hon 88 års ålder. Ruth Wegelius blev student från Läroverket för gossar och flickor 1932, medicine licentiat 1943, medicine och kirurgie doktor 1948 och docent 1956. Hon erhöll professorstitel h.c. 1975. Bakom dessa årtal finner vi krigstiden, framsteg inom den finländska pediatriken, akademisk forskning i hemlandet och USA, administration inom Helsingfors stads sjukhussektor, men - kanske framför allt - Ruth Wegelius roll som Finlands första barnhematolog.

Ruth Wegelius erhöll högklassig hematologisk skolning under vistelser i USA, Danmark, Schweiz och Frankrike. Hon deltog också ivrigt i hematologiska kongresser. Hon disputerade 1948 på erytrocyterna hos prematurer och publicerade därutöver ett rätt stort antal arbeten, huvudsakligen relaterade till blod. Hon var väl insatt i den modernaste terapin och laboratoriemetoderna. Bl.a. påvisade hon folatbrist genom att bestämma formiminoglutaminsyra FIGlu. Speciellt leukemivården skötte hon på bästa möjliga sätt. Hon gjorde också experimentella arbeten, immuniserade t.ex. försöksdjur med leukemiceller. Hon beskrev många intressanta fall, bl.a. ett av Di Guglielmos syndrom, samtidig leukemi hos identiska tvillingar samt den yngsta kända patienten med bandmaskanemi, en 9-åring. Som bekant ger bandmasken

brist på B-12-vitamin, och över 50 procent av bärarna av mask har låga serum-B12-värden. Brist på B12 leder till höga homocysteinvärden, vilket anses predisponera för artärskleros. Att den höga incidensen artärskleros i den östfinska befolkningen nu börjat försvinna, kan tänkas sammanhålla med att maskinfektionen blivit sällsynt. Man har nyligen framkastat att artärsklerosen har sin upprinnelse redan under tidig barndom eller under fosterstadiet. Mot denna bakgrund är Wegelius barnpatient värd att notera.

Ruth Wegelius elev, professor i pediatrik vid medicinska fakulteten i Kuopio, Ulla Saarinen, som i dag arbetar som chef för hematologin vid HNS Barn- och ungdomsklinik, med sitt nya namn Pihkala, har i Nordisk tidskrift för barnhematologi och onkologi i detalj beskrivit Ruth Wegelius arbete med att förbättra vården av barnleukemi på Barnkliniken och som chef för Aurora sjukhus barnavdelning. Hon föredrogs såväl USA:s cytostatika som den europeiska prednisonlinjen med resultat, som då på 1960-1970-talet var lovande. Som pensionär från överläkartjänsten för stadens Aurora sjukhus arbetade "Ruffa", som hon kallades, ännu som docent och konsultansvarig på Barnkliniken före Martti Siimes, tre år specialutbildad i San Francisco, tog över.

Under våra krigsår var Ruth Wegelius läkare på fält- och krigssjukhus och dessutom t.f. kommunalläkare. Efter krigsslutet specialiserade sig Ruth Wegelius på Barnkliniken, blev docent och var biträdande lärare och sedan åren 1967-1978 överläkare för Aurora sjukhus barnavdelning. Hon sysslade inte med privatpraktik men,

såsom de flesta barnläkare, gav sin tid åt social pediatrik verksamhet som läkare för mödrahem och dagvård samt långvarigt ordförandeskap för Mannerheims Barnskyddsförbund.

Såväl patienter som kolleger uppskattade Wegelius positiva väsen. Hennes glada skratt hördes ofta i sjukhuskorridorerna. Men, hon kunde som chef vara bestämmd och målmedveten.

Hennes internationella kontakter, särskilt inom Norden var vida och hennes aktivitet nådde också utanför hematologin. Wegelius var hedersledamot av Finlands Barnläkareförening, Finlands kvinnliga akademiska förbund, Finlands kvinnliga läkarförening, Föreningen för pediatrik hematologi och onkologi samt Finska Läkaresällskapet.

I Läkarmatrikeln anger Ruth Wegelius som sina särintressen antikviteter, resor till varma länder och naturen. Hennes vackra hem på Observatoriebacken, var som ett dockskåp, hennes hem i Spanien vid Solkusten var trivsamt för henne och oss pensionärsvänner.

Med Ruth Wegelius har en uppskattad forskare, läkare och ledamot av Finska Läkaresällskapet gått ur tiden.

OLE WASZ-HÖCKERT